

ПРОЕКТ

РАМКОВИ ПРОГРАМИ Б

ЗА НАЧАЛНО И ПРОДЪЛЖАВАЩО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

**С ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА ИЛИ ТРЕТА СТЕПЕН
НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

Утвърдена със Заповед № .....2017 г.

София, 2017 г.

Раздел първи.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ

Рамкови програми Б за начално и продължаващо професионално обучение с придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация са разработени на основание чл. 10, ал. 1, 2 и 3, т. 2 и във връзка с чл. 11, т. 2 и чл. 12, т. 2 от Закона за професионалното образование и обучение.

2. ЦЕЛ НА РАМКОВИТЕ ПРОГРАМИ

Целта на рамковите програми Б е да регламентират придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация за ученици и лица, навършили 16 години в съответствие със :

- Закона за професионалното образование и обучение;
- Закон за предучилищното и училищно образование.

3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА РАМКОВИТЕ ПРОГРАМИ

Рамковите програми Б определят възрастта, входящото минимално образователно и квалификационно равнище на кандидатите, както и съдържанието и продължителността на професионалното образование и на професионалното обучение.

Рамковите програми Б са разработени в зависимост от формите на обучение, спецификата на професионалното образование и обучение и съдържат общия брой часове за придобиване на видовете професионална подготовка за целия период на обучение.

Рамковите програми Б са предназначени за разработване на:

- типови учебни планове за придобиване на II степен на професионална квалификация в училищното професионално образование и обучение;
- учебни планове за придобиване на II или III степен на професионална квалификация в професионалното обучение на лица, навършили 16 години.

Раздел втори

РАМКОВИ ПРОГРАМИ Б ЗА УЧЕНИЦИ

1. Изисквания към кандидатите, форми на обучение и продължителност на обучението

1.1. Изискване за минимална възраст

Минималната възраст на кандидата в годината на кандидатстването за различните форми за обучение е в съответствие с разпоредбите в Закона за предучилищното и училищното образование.

1.2. Изискване за входящо минимално образователно и квалификационно равнище, форми на обучение и продължителност на обучението

Варианти на рамкови програми Б		Входящо минимално образователно равнище	Входящо минимално квалификационно равнище	Форма на обучение	Продължителност на обучението
Б1	Начално професионално обучение с интензивно изучаване на чужд език	Завършено основно образование	-	дневна	4 г.
Б2	Начално професионално обучение с разширено изучаване на чужд език	Завършено основно образование	-	дневна	4 г.
Б3	Начално професионално обучение без интензивно и без разширено изучаване на чужд език	Завършено основно образование	-	дневна	4 г.
Б4	Начално професионално обучение с интензивно изучаване на чужд език	Завършено основно образование	-	обучение чрез работа (дуална система на обучение)	4 г.
Б5	Начално професионално обучение с разширено изучаване на чужд език	Завършено основно образование	-	обучение чрез работа (дуална система на обучение)	4 г.
Б6	Начално професионално обучение без интензивно и без разширено изучаване на чужд език	Завършено основно образование	-	обучение чрез работа (дуална система на обучение)	4 г.
Б7	Начално професионално обучение без интензивно и без разширено изучаване на чужд език	Завършено основно образование	-	вечерна	4 г.
Б8	Начално професионално обучение без интензивно	Завършено основно	-	задочна	4 г.

	и без разширено изучаване на чужд език	образование			
Б9	Продължаващо професионално обучение за ученици по допълнителен държавен план-прием	Завършен първи гимназиален етап	Придобита първа степен на професионална квалификация по съответната специалност от професия определена в типовия учебен план	дневна	1 г.
Б10	Продължаващо професионално обучение за ученици по допълнителен държавен план-прием	Завършен първи гимназиален етап		вечерна	1 г.
Б11	Продължаващо професионално обучение за ученици по допълнителен държавен план-прием	Завършен първи гимназиален етап		задочна	1 г.
Б12	Продължаващо професионално обучение за ученици по допълнителен държавен план-прием	Завършен първи гимназиален етап		обучение чрез работа (дуална система на обучение)	1 г.

1.3. Типов учебен план по рамкови програми Б за ученици - разпределя учебното време за изучаване на учебните предмети/модули за придобиване на отрасловата, специфичната и разширената професионална подготовка по класове и етапи от средната степен.

Типовите учебни планове по специалност от професия се разработват въз основа на рамковия учебен план по чл. 91, ал. 2 от Закона за предучилищно и училищно образование и съответния вариант на рамковите програми Б и се утвърждават от министъра на образованието и науката.

Учебните часове, предвидени за практическо обучение са не по-малко от 60 на сто от общия брой часове за изучаване на учебните предмети или модули от отрасловата и специфична професионална подготовка.

1.4. Съдържание на типовите учебни планове:

- Наименование на професионалното направление (включително код);
- Наименование на професията (включително код);
- Наименование на специалността (включително код);
- Ниво по национална квалификационна рамка (НКР) и ниво по европейската

квалификационна рамка (ЕКР);

- Форма на обучение;
- Входящо минимално образователно равнище;
- Входящо минимално квалификационно равнище за типовите учебни планове за продължаващо професионално обучение;
- Продължителност на обучение;
- Организационна форма на обучение;
- Разпределение на учебните предмети/модули по класове с годишен брой учебни часове по видове професионална подготовка;
- Начин на завършване и удостоверяване на професионалното обучение;
- Обяснителни бележки. (включително и възможностите за продължаване на професионалното образование и обучение)

1.5. Структура и съдържание на учебните програми по учебните предмети включени в учебните планове

- структура на учебната програма:
  - наименование на учебния предмет;
  - наименование на професионалното направление, професията и специалността (включително кодовете);
  - общо представяне на учебната програма и цели на обучението;
  - учебно съдържание;
  - очаквани резултати от обучението;
- учебните програми за училищното професионално образование и обучение по учебните предмети или модули от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка се разработват въз основа на държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии с втора степен на професионална квалификация в съответствие с броя учебни часове определени в типовите учебни планове за придобиване на квалификация по професия.
- учебните програми за училищното професионално образование и обучение по учебните предмети или модули от разширената професионална подготовка се разработват съвместно с представители на бизнеса като съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка, като се отчита спецификата на всяка специалност от професията.

1.6. ТИПОВИ УЧЕБНИ ПЛАНОВЕ ЗА РАМКОВИ ПРОГРАМИ Б - ВАРИАНТИ

1.6.1. ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б1

За начално професионално обучение с интензивно изучаване на чужд език – дневна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	1080	1098	954		3132	360		3492
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90	72		162
	Общо за раздел А:	1116	1116	990		3222	432		3654
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка	36	36	162		234	648		882
IV.	Специфична професионална подготовка								
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64		64	128
V.	Разширена професионална подготовка						72		72
	Общо за раздел Б	36	36	162	64	298	720	64	1082
	Общо за раздел А + Б:	1152	1152	1152	64	3520	1152	64	4736
Раздел В – факултативни учебни часове									
VI.	Максимален годишен брой часове за раздел В	144	144	144		432	144		576
	Общо за раздел А + Б + В:	1296	1296	1296	64	3952	1296	64	5312

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка.

1.6.2.ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б2
За начално професионално обучение с разширено изучаване на чужд език – дневна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	1116	918	954		2988	360		3492
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90	72		162
	Общо за раздел А:	1152	936	990		3078	432		3510
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка								
IV.	Специфична професионална подготовка		162	72		234	648		882
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64		64	128
V.	Разширена професионална подготовка		54	90		144	72		216
	Общо за раздел Б		216	162	64	442	720	64	1226
	Общо за раздел А + Б:	1152	1152	1152	64	3520	1152	64	4736
Раздел В – факултативни учебни часове									
VI.	Максимален годишен брой часове за раздел В	144	144	144		432	144		576
	Общо за раздел А + Б + В:	1296	1296	1296	64	3952	1296	64	5312

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка.

1.6.3.ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ БЗ

За начално професионално обучение без интензивно и без разширено изучаване на чужд език – дневна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	3	4	5	6	7	8	9	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	828	774	954		2556	360		2916
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90	72		162
	Общо за раздел А:	864	792	990		2646	432		3078
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка	36	72	126		234	648		882
IV.	Специфична професионална подготовка								
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика				64	64		64	128
2.2.	• производствена практика								
V.	Разширена подготовка в т.ч. минимум 576 часа за разширена професионална подготовка	252	288	36		576	72		648
	Общо за раздел Б	288	360	162	64	874	720	64	1658
	Общо за раздел А + Б:	1152	1152	1152	64	3520	1152	64	4736
Раздел В – факултативни учебни часове									
VI.	Максимален годишен брой часове за раздел В	144	144	144		432	144		576
	Общо за раздел А + Б + В:	1296	1296	1296	64	3952	1296	64	5312

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка и от общообразователната подготовка.

1.6.4.ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б4

Начално професионално обучение с интензивно изучаване на чужд език – обучение чрез работа (дуална система на обучение)

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо	
		Класове				Общо	Класове			
		VIII	IX	X		VIII – X	XI			
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>		
Раздел А - задължителни учебни часове										
I.	Общообразователна подготовка	1080	1098	954			3132	288		3420
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36			90	72		162
	Общо за раздел А:	1116	1116	990			3222	360		3582
Раздел Б - избираеми учебни часове										
III.	Отраслова професионална подготовка	36	36	162			234	324		558
IV.	Специфична професионална подготовка									
1.	теория на професията									
2.	практика на професията									
2.1.	• учебна практика									
2.2.	• производствена практика				64	64			64	
2.3.	• практическо обучение в реална работна среда							504	140	644
V.	Разширена подготовка в т.ч. минимум 144 часа за разширена професионална подготовка		36	72			108	72		180
	Общо за раздел Б	36	72	234	64		406	900	140	1446
	Общо за раздел А + Б:	1152	1188	1224	64		3628	1260	140	5028
Раздел В – факултативни учебни часове										
VI.	Максимален годишен брой часове за раздел В	144	144	144			432	144		576
	Общо за раздел А + Б + В:	1296	1332	1368	64		4060	1404	140	5604

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка и от общообразователната подготовка.

1.6.5.ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б5

Начално професионално обучение с разширено изучаване на чужд език – обучение чрез работа (дуална система на обучение)

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	1116	918	954		2988	288		3276
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90	72		162
	Общо за раздел А:	1152	936	990		3078	360		3438
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка								
IV.	Специфична професионална подготовка		72	162		234	324		558
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64			64
2.3.	• практическо обучение в реална работна среда						504	140	644
V.	Разширена подготовка в т.ч. минимум 216 часа за разширена професионална подготовка		180	72		252	72		324
	Общо за раздел Б		252	234	64	550	900	140	1590
	Общо за раздел А + Б:	1152	1188	1224	64	3628	1260	140	5028
Раздел В – факултативни учебни часове									
VI.	Максимален годишен брой часове за раздел В	144	144	144		432	144		576
	Общо за раздел А + Б + В:	1296	1332	1368	64	4060	1404	140	5604

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка и от общообразователната подготовка.

1.6.6. ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б6

За начално професионално обучение без интензивно и без разширено изучаване на чужд език – обучение чрез работа (дуална система на обучение)

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	828	774	954		2556	288		2844
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90	72		162
	Общо за раздел А:	864	792	990		2646	360		3006
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка	36	36	162		234	324		558
IV.	Специфична професионална подготовка								
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64			64
2.3.	• практическо обучение в реална работна среда						504	140	644
V.	Разширена подготовка в т.ч. минимум 618 часа за разширена професионална подготовка	252	360	72		684	72		756
	Общо за раздел Б	288	396	234	64	982	900	140	2022
	Общо за раздел А + Б:	1152	1188	1224	64	3628	1260	140	5028
Раздел В – факултативни учебни часове									
VI.	Максимален годишен брой часове за раздел В	144	144	144		432	144		576
	Общо за раздел А + Б + В:	1296	1332	1368	64	4060	1404	140	5604

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка и от общообразователната подготовка.

1.6.7.ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б7

Начално професионално обучение без интензивно и без разширено изучаване на чужд език - вечерна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	720	594	774		2088	288		2376
II.	Обща професионална подготовка	36	18	36		90			90
	Общо за раздел А:	756	612	810		2178	288		2466
Раздел Б - избираеми учебни часове									
III.	Отраслова професионална подготовка	36	108	90		234	576		882
IV.	Специфична професионална подготовка								
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64		64	128
V.	Разширена подготовка в т.ч. минимум 72 часа за разширена професионална подготовка		72			72	36		108
	Общо за раздел Б	36	180	90	64	370	612	64	1046
	Общо за раздел А + Б:	792	792	900	64	2548	900	64	3512

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка и от общообразователната подготовка.

1.6.8.ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б8

За начално професионално обучение без интензивно и без разширено изучаване на чужд език - задочна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	I гимназиален етап					II гимназиален етап		Общо
		Класове				Общо	Класове		
		VIII	IX	X		VIII – X	XI		
	Учебни седмици	9	9	9	2		9	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	
Раздел А - задължителни учебни часове									
I.	Общообразователна подготовка	190	195	190		575	105		680
II.	Обща професионална подготовка	20	15	20		55			55
	Общо за раздел А:	210	210	210		630	105		735
III.	Отраслова професионална подготовка	78	78	78	64	234	160	64	394
IV.	Специфична професионална подготовка								
1.	теория на професията								
2.	практика на професията								
2.1.	• учебна практика								
2.2.	• производствена практика				64	64		64	128
V.	Разширена професионална подготовка						23		23
	Общо за раздел Б	78	78	78	64	298	183	64	545
	Общо за раздел А + Б:	288	288	288	64	928	288	64	1280

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка.

1.6.9. ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б9

За продължаващо професионално обучение за ученици по допълнителен държавен план-прием - дневна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	II гимназиален етап		
		Клас		Общо
		XI		
	Учебни седмици	36	2	
<i>1</i>	<i>2</i>	4	5	6
Раздел А - задължителни учебни часове				
I.	Общообразователна подготовка	360		360
II.	Обща професионална подготовка	72		72
	Общо за раздел А:	432		432
Раздел Б - избираеми учебни часове				
III.	Отраслова професионална подготовка	648		648
IV.	Специфична професионална подготовка			
1.	теория на професията			
2.	практика на професията			
2.1.	• учебна практика			
2.2.	• производствена практика		64	64
V.	Разширена професионална подготовка	72		72
	Общо за раздел Б:	720	64	784
	Общо за раздел А + Б:	1152	64	1216
Раздел В – факултативни учебни часове				
VI.	Максимален годишен брой часове за раздел В	144		144
	Общо за раздел А + Б + В:	1296	64	1360

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка.

1.6.10. ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б10

За продължаващо професионално обучение за ученици по допълнителен държавен план-прием - вечерна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	II гимназиален етап		
		Клас		Общо
		XI		
	Учебни седмици	36	2	
1	2	3	4	5
Раздел А - задължителни учебни часове				
I.	Общообразователна подготовка	288		288
	Общо за раздел А:	288		288
Раздел Б - избираеми учебни часове				
II.	Отраслова професионална подготовка	576		576
III.	Специфична професионална подготовка			
1.	теория на професията			
2.	практика на професията			
2.1.	• учебна практика			
2.2.	• производствена практика		64	64
IV.	Разширена подготовка	36		36
	Общо за раздел Б:	612	64	676
	Общо за раздел А + Б:	900	64	964

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от отрасловата и специфичната професионална подготовка и от общообразователната подготовка.

1.6.11. ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б11

За продължаващо професионално обучение за ученици по допълнителен държавен план-прием - задочна форма на обучение

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	II гимназиален етап		
		Клас		Общо
		XI		
	Учебни седмици	9	2	
1	2	3	4	5
Раздел А - задължителни учебни часове				
I.	Общообразователна подготовка	105		105
	Общо за раздел А:	105		105
Раздел Б - избираеми учебни часове				
II.	Отраслова професионална подготовка	160		160
III.	Специфична професионална подготовка			
1.	теория на професията			
2.	практика на професията			
2.1.	• учебна практика			
2.2.	• производствена практика		64	64
IV.	Разширена подготовка	23		23
	Общо за раздел Б:	183	64	247
	Общо за раздел А + Б:	288	64	352

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от отрасловата и специфичната професионална подготовка и от общообразователната подготовка.

1.6.12. ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ Б12

За продължаващо професионално обучение за ученици по допълнителен държавен план-прием - обучение чрез работа (дуална система на обучение)

	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	II гимназиален етап		
		Клас		Общо
		XI		
	Учебни седмици	36	4	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Раздел А - задължителни учебни часове				
I.	Общообразователна подготовка	288		288
II.	Обща професионална подготовка	72		72
	Общо за раздел А:	360		360
Раздел Б - избираеми учебни часове				
III.	Отраслова професионална подготовка	324		324
IV.	Специфична професионална подготовка			
1.	теория на професията			
2.	практика на професията			
2.1.	• учебна практика	504	140	644
2.2.	• практическо обучение в реална работна среда			
V.	Разширена професионална подготовка	72		72
	Общо за раздел Б:	900	140	1040
	Общо за раздел А + Б:	1260	140	1400
Раздел В – факултативни учебни часове				
	Максимален годишен брой часове за раздел В	144		144
	Общо за раздел А + Б + В:	1404	140	1544

Обяснителни бележки:

- В типовия учебен план за специалност от професия общият брой учебни часове по теория на професията и учебна практика се разпределя за изучаване на учебни предмети/модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка.

1.7. ЗАВЪРШВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ НА УЧЕНИЦИ

1.7.1. Професионалното обучение по рамкови програми Б се завършва след:

- успешно завършен клас от втория гимназиален етап на средната степен на образование;
- успешно положен държавен изпит за придобиване на II степен на професионална квалификация;
- Държавният изпит за придобиване II степен на професионална квалификация се провежда в две части - по теория на професията и по практика на професията по национална изпитна програма, утвърдена от министъра на образованието и науката;
- Организацията и провеждането на държавния изпит се определя с наредба на министъра на образованието и науката;
- Придобитата първа степен се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация. Съдържанието на документа се определено в държавния образователен стандарт за информацията и документите;
- По свое желание придобилият свидетелство за професионална квалификация може да получи Европейско приложение.
- Удостоверението за завършен първи гимназиален етап и свидетелството за професионална квалификация дава достъп до професионално образование за придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация, до пазара на труда и включване в Рамкова програма Е за продължаващо професионално обучение с придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация.
- Свидетелство за правоспособност се издава за професии, упражняването на които изисква правоспособност. Условието и редът за издаване на свидетелство за правоспособност се определят с наредби на министъра на образованието и науката, освен ако в закон е предвидено друго.

Раздел трети

РАМКОВИ ПРОГРАМИ А ЗА ЛИЦА, НАВЪРШИЛИ 16 ГОДИНИ

1. Изисквания към кандидатите, форми на обучение и продължителност на обучението

1.1. Изискване за минимална възраст

Навършени 16 години към датата на подаване на документи за професионалното обучение.

1.2. Изискване за входящото минимално образователно равнище, форми на обучение и продължителност на обучението

Варианти на рамкови програми Б	Входящо минимално образователно равнище	Форми на обучение	Продължителност на обучението
Рамкова програма Б13 за начално професионално обучение, за	Завършен първи гимназиален етап на основание Закона за предучилищното и	дневна, вечерна, задочна,	До 1 година

придобиване на втора степен на професионална квалификация	училищното образование или завършен X клас на основание Закона за народната просвета	самостоятелна, индивидуална, дистанционна	
Рамкова програма Б14 за начално професионално обучение, за придобиване на втора степен на професионална квалификация	Завършен първи гимназиален етап - на основание Закона за предучилищното и училищното образование или завършен X клас - на основание Закона за народната просвета	Обучение чрез работа (дуална система на обучение)	До 1 година
Рамкова програма Б15 за начално професионално обучение, за придобиване на трета степен на професионална квалификация	Придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити за завършване на средно образование или завършено средно образование	дневна, вечерна, задочна, самостоятелна, индивидуална, дистанционна	До 1,5 години
Рамкова програма Б16 за начално професионално обучение, за придобиване на трета степен на професионална квалификация	Придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити за завършване на средно образование или завършено средно образование	Обучение чрез работа (дуална система на обучение)	До 1,5 години

Формите на обучение и учебното време се определят от обучаващата институция. Те могат да се съгласуват със заявителя на професионалното обучение.

- **Дневната форма**

на обучение се организира след 7 ч. и завършва до 19 ч. за не повече от 8 учебни часа на ден и за не повече от шест дни в седмицата.

- **Вечерната форма**

на обучение се организира след 17 ч. за не повече от 6 учебни часа и за не повече от шест дни в седмицата.

- **Задочната форма**

включва учебни занятия, самостоятелна подготовка и изпити по учебни предмети/модули съгласно учебния план. Учебните занятия и изпитите се организират в сесии. Учебните

занятия включват обзор на учебното съдържание по съответния учебен предмет или модул и насоки за самостоятелна подготовка за изпитите. Условието и редът за организиране и провеждане на изпитите се определят със заповед на директора на обучаващата институция.

- **Индивидуалната форма**

на обучение се организира за отделен обучаем и включва учебни занятия, както и изпити или текущи проверки по учебни предмети или модули. Условието и редът за организиране и провеждане на изпитите се определят със заповед на директора на обучаващата институция.

- **Самостоятелната форма**

е присъствена форма на обучение, при която обучаемите се подготвят самостоятелно и се явяват на изпити по учебни предмети или модули съгласно учебния план. Условието и редът за организиране и провеждане на изпитите се определят със заповед на директора на обучаващата институция.

- **Дистанционната форма**

на обучение се осъществява чрез средствата на съвременните информационни и комуникационни технологии и включва дистанционни учебни часове, самоподготовка, текуща обратна връзка за резултатите от обучението и присъствени изпити за определяне на оценките по учебните предмети от учебния план. Дистанционна форма на обучение може да се организира в групи за обучаемите или за отделен обучаем от обучаваща институция, която разполага с необходимите технически и технологични условия. За обучението в дистанционна форма обучаемият самостоятелно си осигурява необходимите технически и технологични средства.

- **Обучението чрез работа (дуалната система на обучение)**

се организира от обучаващата институция въз основа на партньорство с един или няколко работодатели и включва: практическо обучение в реална работна среда, и обучение в институция в системата на професионалното образование и обучение с изключение на централите за информация и професионално ориентиране. Графикът за разпределение на учебното време се разработва съвместно и се утвърждава от работодателя/ите и директора или ръководителя на обучаващата институция. Условието и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуалната система на обучение) се определя с наредба на министъра на образованието и науката.

2. СЪДЪРЖАНИЕ

2.1. Структура и съдържание на учебния план за професионално обучение на лица, навършили 16 години.

Учебният план за професионално обучение, за дневна, вечерна, задочна, самостоятелна, индивидуална, дистанционна форма на обучение, обучение чрез работа (дуална система на обучение) се разработва въз основа на настоящите рамкови програми и в съответствие с държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии за придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, от обучаващата институция самостоятелно или съвместно със заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.

Учебният план включва следното **съдържание**:

- Наименование на професионалното направление (включително код);
- Наименование на професията (включително код);
- Наименование на специалността (включително код и степен на професионална квалификация);
- Ниво по Национална квалификационна рамка;
- Форма на обучение;
- Входящо минимално образователно равнище;
- Продължителност на обучение;
- Организационна форма на обучение;
- Разпределение на учебните предмети/ модули и учебните часове по видове професионална подготовка;
- Начин на завършване и удостоверяване на професионалното обучение;
- Пояснителни бележки (описание на организацията на обучението в съответната обучаваща институция, специфични методи на обучение, методи на проверка и оценка и друга необходима информация).

А) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Б – ВАРИАНТ Б13

за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация

№	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	Всичко учебни часове
Раздел А - задължителни учебни часове		
I.	<i>Обща професионална подготовка</i>	
1.	Теория	
II.	<i>Отраслова професионална подготовка</i>	

1.	Теория	
2.	Практика:	
2.1.	Учебна практика	
III.	<i>Специфична професионална подготовка</i>	
1.	Теория	
2.	Практика:	
2.1.	Учебна практика	
2.2.	Производствена практика	
	Всичко А:	Най-малко 600 часа
Раздел Б – избираеми учебни часове		
IV.	<i>Разширена професионална подготовка</i>	60 часа
	Всичко А + Б:	Най-малко 660 часа

Обяснителни бележки:

- Общата професионална подготовка е съвкупност от компетентности в областта на здравословните и безопасни условия на труд, на икономиката и на предприемачеството, както и на други компетентности, посочени в ДОС за придобиване на квалификация по професия с втора степен на професионална подготовка.
- В учебния план часовете за обща професионална подготовка са не повече от 10 на сто от общия брой задължителни учебни часове.
- Учебните часове, предвидени за практическо обучение са не по-малко от 60 на сто от общия брой часове за изучаване на учебните предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- За лица с увреждания, навършили 16 години, при необходимост се разработват индивидуални учебни планове в зависимост от конкретните възможности на лицето за достигане на единиците резултати от ученето, които са включени в Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по съответната професия.
- Учебният план за Рамкова програма Б – Вариант Б1 се прилага и за обучение на лица, лишени от свобода на възраст над 16 години в училищата в местата за лишаване от свобода.

Б) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Б – ВАРИАНТ Б14

за начално професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация в обучение чрез работа (дуална система на обучение)

№	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	Всичко учебни часове
Раздел А - задължителни учебни часове		
I.	Обща професионална подготовка	
1.	Теория	
II.	Отраслова професионална подготовка	
1.	Теория	
2.	Практика:	
2.1.	Учебна практика	
2.2.	Практическо обучение в реална работна среда	
III.	Специфична професионална подготовка	
1.	Теория	
2.	Практика:	
2.1.	Практическо обучение в реална работна среда	
	Всичко А:	Най-малко 600 часа
Раздел Б – избираеми учебни часове		
IV.	Разширена професионална подготовка	60 часа
	Всичко А + Б:	Най-малко 660 часа

Обяснителни бележки:

- Общата професионална подготовка е съвкупност от компетентности в областта на здравословните и безопасни условия на труд, на икономиката и на предприемачеството, както и на други компетентности, посочени в ДОС за придобиване на квалификация по професия с втора степен на професионална подготовка.
- В учебния план часовете за обща професионална подготовка са не повече от 10 на сто от общия брой задължителни учебни часове.
- Учебните часове, предвидени за практическо обучение в реална работна среда са не по-малко от 60 на сто от общия брой часове за изучаване на учебните предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка.

- За лица с увреждания, навършили 16 години, при необходимост се разработват индивидуални учебни планове в зависимост от конкретните възможности на лицето за достигане на единиците резултати от ученето, които са включени в Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по съответната професия.

В) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Б – ВАРИАНТ Б15

за начално професионално обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация

№	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	Всичко учебни часове
Раздел А - задължителни учебни часове		
I.	<i>Обща професионална подготовка</i>	
1.	Теория	
II.	<i>Отраслова професионална подготовка</i>	
1.	Теория	
2.	Практика:	
2.1.	Учебна практика	
III.	<i>Специфична професионална подготовка</i>	
1.	Теория	
2.	Практика:	
2.1.	Учебна практика	
2.2.	Производствена практика	
	Всичко А:	Най-малко 900 часа
Раздел Б – избираеми учебни часове		
IV.	<i>Разширена професионална подготовка</i>	60 часа
	Всичко А + Б:	Най-малко 960 часа

Обяснителни бележки:

- Общата професионална подготовка е съвкупност от компетентности в областта на здравословните и безопасни условия на труд, на икономиката и на предприемачеството както и на други компетентности, посочени в ДОС за придобиване на квалификация по професия с трета степен на професионална подготовка.
- В учебния план часовете за обща професионална подготовка са не повече от 10 на сто от общия брой задължителни учебни часове.

- Учебните часове, предвидени за практическо обучение са не по-малко от 50 на сто от общия брой часове за изучаване на учебните предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- За лица с увреждания, навършили 16 години, при необходимост се разработват индивидуални учебни планове в зависимост от конкретните възможности на лицето за достигане на единиците резултати от ученето, които са включени в Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по съответната професия.
- Учебният план за Рамкова програма Б – Вариант Б3 се прилага и за обучение на лица, лишени от свобода на възраст над 16 години в училищата в местата за лишаване от свобода.

Г) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА Б – ВАРИАНТ Б16

за начално професионално обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация в обучение чрез работа (дуална система на обучение)

№	Учебни предмети/модули за професионална подготовка	Всичко учебни часове
Раздел А - задължителни учебни часове		
I.	Обща професионална подготовка	
1.	Теория	
II.	Отраслова професионална подготовка	
1.	Теория	
2.	Практика:	
2.1.	Учебна практика	
2.2.	Практическо обучение в реална работна среда	
III.	Специфична професионална подготовка	
1.	Теория	
2.	Практика:	
2.1.	Практическо обучение в реална работна среда	
	Всичко А:	Най-малко 900 часа
Раздел Б – избираеми учебни часове		
IV.	Разширена професионална подготовка	60 часа
	Всичко А + Б:	Най-малко 960 часа

Обяснителни бележки:

- Общата професионална подготовка е съвкупност от компетентности в областта на здравословните и безопасни условия на труд, на икономиката и на предприемачеството както и на други компетентности, посочени в ДОС за придобиване на квалификация по професия с трета степен на професионална подготовка.
- В учебния план часовете за обща професионална подготовка са не повече от 10 на сто от общия брой задължителни учебни часове.
- Учебните часове, предвидени за практическо обучение в реална работна среда, са не по-малко от 50 на сто от общия брой часове за изучаване на учебните предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- Разширената професионална подготовка е съвкупност от компетентности, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка.
- За лица с увреждания, навършили 16 години, при необходимост се разработват индивидуални учебни планове в зависимост от конкретните възможности на лицето за достигане на единиците резултати от ученето, които са включени в Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по съответната професия.

2.2. Структура и съдържание на учебните програми

- Учебните програми по учебни предмети или модули се разработват въз основа на държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии с втора или трета степен на професионална квалификация от обучаващата институция самостоятелно или съвместно със заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.
- Всяка учебна програма съдържа:
  - ✓ кратко представяне на учебната програма;
  - ✓ очаквани резултати от ученето - знания, умения, компетентности;
  - ✓ учебно съдържание (теми и брой часове);
  - ✓ специфични методи и форми за оценяване на постиженията на обучаемите.
- В учебната програма на учебни предмети/модули от разширената професионална подготовка се посочва и връзката на избираемите със задължителните учебни предмети/модули с цел надграждане и разширяване на компетентностите.

3. ЗАВЪРШВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

3.1. Професионалното обучение по рамкови програми Б завършва след полагане на държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – по теория и практика на професията.

3.2. Изпитът за придобиване на професионална квалификация се провежда в две части: част по теория на професията и част по практика на професията.

3.3. Организацията и провеждането на държавните изпити се определя с наредба на министъра на образованието и науката.

3.4. Държавните изпити за придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация се провеждат по национални изпитни програми, утвърдени от министъра на образованието и науката.

3.5. Придобитата втора или трета степен се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация. Съдържанието на документа е определено в държавния образователен стандарт за информацията и документите.

3.6. Придобилият свидетелство за професионална квалификация по свое желание може да получи Европейско приложение.

3.7. Свидетелството за професионална квалификация дава достъп до пазара на труда и достъп до включване в Рамкова програма Е за продължаващо професионално обучение с придобиване на следваща степен на професионална квалификация.